Hawdd ei deall

ADSS Cymru

Yn arwain Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru

Leading Social Services in Wales

Cefnogi mwy o bobl o gymunedau lleiafrifoedd ethnig i ofyn am ofal cymdeithasol

Adroddiad i Lywodraeth Cymru

Ysgrifennwyd y ddogfen hon gan **Gymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (ADSS Cymru)**. Mae'n fersiwn hawdd ei deall o '**Cynyddu'r nifer o bobl o gymunedau lleiafrifoedd ethnig sy'n manteisio ar ofal cymdeithasol**'.

Mai 2022

Sut i ddefnyddio'r ddogfen hon

Dogfen hawdd ei deall yw hon. Ond efallai y byddwch chi dal angen cymorth i'w darllen. Gofynnwch i rywun rydych chi'n ei adnabod i'ch helpu chi.

Gallai geiriau mewn **ysgrifen glas trwm** fod yn anodd i'w deall. Gallwch wirio beth mae'r holl eiriau mewn glas yn eu golygu ar **dudalen 20**.

Lle mae'r ddogfen yn dweud ni, mae hyn yn meddwl **Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (ADSS Cymru)**. Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â:

Gwefan: www.adss.cymru

E-bost: contact@adss.cymru

Ffôn: 01443 742384

Mae'r ddogfen hon wedi cael ei gwneud yn hawdd ei deall gan **Hawdd ei Ddeall Cymru** gan ddefnyddio **Photosymbols**. I ddweud wrthym beth yw eich barn am y ddogfen hawdd ei deall hon, cliciwch yma.

Cynnwys

Tudalen

Cyflwyniad **4**

Beth wnaethon ni **6**

Beth wnaethon ni ei ddarganfod **8**

Chwalu'r rhwystrau **11**

Beth ddylai ddigwydd nawr **14**

Codi ymwybyddiaeth o Ofal Cymdeithasol 15

Cefnogi gweithwyr gofal cymdeithasol sy'n gweithio gyda chymunedau lleiafrifoedd ethnig 17

Geiriau anodd **20**

Cyflwyniad

Mae pobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig** yn llai tebygol o ofyn am gymorth gan y Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru.

Mae **cymunedau lleiafrifoedd ethnig** yn grwpiau o bobl a ddaw yn wreiddiol o wlad neu gefndir gwahanol i'r mwyafrif o bobl sydd yn y gymuned honno.

Mae Gwasanaethau Cymdeithasol yn cael eu rheoli gan Awdurdodau Lleol neu Gynghorau.

Maen nhw'n cefnogi pobl sydd angen cymorth i fyw mor annibynnol â phosib. Yr enw ar hyn yw Gofal Cymdeithasol.

Mae Llywodraeth Cymru eisiau sicrhau fod pawb o gymunedau lleiafrifoedd ethnig yn:

- Gwybod sut i gael gofal cymdeithasol os ydyn nhw ei angen.

- Derbyn gofal cymdeithasol sydd yn:

  - hawdd ei drefnu
  - parchu urddas pobl
  - parchu diwylliant a chredoau pobl.

Gofynnodd Llywodraeth Cymru i ni gasglu gwybodaeth am:

- Pam fod pobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig** yn llai tebygol o ofyn am ofal cymdeithasol.

- Beth all gael ei wneud er mwyn helpu mwy o bobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig** i ofyn am ofal cymdeithasol.

Beth wnaethon ni

Fe wnaethom gasglu gwybodaeth drwy wneud y canlynol:

- Darllen dogfennau am ofal cymdeithasol a **chymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

- Siarad â phobl o Gymru sydd yn:

  - rhan o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

  - gweithio i wasanaethau gofal cymdeithasol.

  - gweithio i Awdurdodau Lleol.

- Gweithio I sefydliadau sydd yn cefnogi pobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**. Er enghraifft Elusennau, Mudiadau **gwirfoddol**, Grwpiau cymunedol.

Mae **gwirfoddol** yn golygu gwaith nad ydych chi’n cal eich talu amdano.

Mae gan rai rhannau o Gymru fwy o **gymuned lleiafrifoedd ethnig** nac eraill.

Fe wnaethom sicrhau ein bod ni’n siarad gyda phobl o bob rhan o Gymru.

Beth wnaethon ni ei ddarganfod

Dywedodd pobl wrthym ni am **rwystrau** i dderbyn gofal cymdeithasol i **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

Mae **rhwystrau** yn golygu pethau sydd yn ei gwneud yn anodd i gael neu i wneud rhywbeth.

Mae'r **rhwystrau** yn cynnwys diffyg dealltwriaeth o'r canlynol:

- Beth mae gofal cymdeithasol yn ei olygu.
- Eu hawliau i dderbyn gofal cymdeithasol pan fyddan nhw ei angen.
- Sut i ofyn am ofal cymdeithasol.

Dywedodd pobl na fyddent yn gofyn am ofal cymdeithasol oherwydd:

- Maen nhw'n credu y dylai'r gofal ddod gan deulu a ffrindiau.

- Nid ydyn nhw'n credu eu bod nhw angen cymorth.

- Maen nhw wedi cael profiad gwael o ofal cymdeithasol yn y gorffennol.

- Maen nhw wedi clywed straeon negyddol am ofal cymdeithasol gan deulu neu ffrindiau.

- Nid ydyn nhw'n ymddiried yn y gwasanaeth. Er enghraifft, mae rhai pobl yn meddwl:

  - na fyddent yn derbyn y cymorth cywir.

  - y bydd y gwasanaethau yn rheoli eu bywydau.

- Maen nhw'n teimlo embaras neu'n bryderus i ofyn am help.

- Maen nhw’n cael trafferth cyfathrebu gyda gweithwyr gofal cymdeithasol oherwydd:

- Dydyn nhw ddim yn siarad yr un iaith.

- Maen nhw’n cael trafferth defnyddio technoleg. Er enghraifft, cyfrifiaduron neu ffonau clyfar.

- Dydyn nhw ddim yn deall y wybodaeth sy’n cael ei rhoi iddyn nhw.

- Maen nhw’n teimlo nad yw’r gweithwyr yn gwerthfawrogi:

- Eu haith

- Eu diwylliant

- Eu **credoau** crefyddol.

Cred yw’r pethau y mae pobl yn eu credu sy’n wir. Er enghraifft, gallai **Credoau** ymwneud â chrefydd neu wleidyddiaeth.

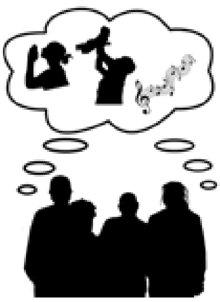

- Maen nhw’n credu na fydd gofal cymdeithasol yn parchu eu diwylliant neu eu **credoau** crefyddol.

Chwalu'r rhwystrau

Dywedodd pob wrthym sut i wella mynediad i ofal cymdeithasol ar gyfer **cymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

Fe wnaethon nhw ddweud y bydd mwy o bobl yn gofyn am ofal cymdeithasol:

- Os ydyn nhw'n deall beth yn union yw gofal cymdeithasol.

- Os ydyn nhw'n gwybod pa gymorth sydd ar gael.

- Os bydd gweithwyr gofal cymdeithasol yn galw pan maen nhw'n dweud eu bod nhw am wneud.

- Os yw'r wybodaeth am ofal cymdeithasol ar gael yn y fformat cywir: Er enghraifft:

  - yr iaith gywir

  - dogfennau hawdd eu deall.

- Os yw'r wybodaeth yn hawdd i'w darganfod. Er enghraifft, mewn:

  - sefydliadau cymunedol

  - hysbysebion ar y teledu

  - meddygfeydd.

- Os oes mwy o gyfleoedd i gwrdd â gweithwyr gofal cymdeithasol wyneb yn wyneb.

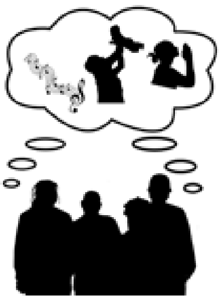

- Os ydyn nhw'n hyderus y bydd y gwasanaethau yn parchu eu **credoau** diwylliannol a chrefyddol.

- Os yw gweithwyr gofal cymdeithasol wedi eu hyfforddi i ddeall anghenion **cymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

- Os nad yw gweithwyr gofal cymdeithasol yn awyddus i reoli'r ffordd mae pobl yn byw.

- Os yw gwasanaethau cymdeithasol yn penodi mwy o bobl sy'n perthyn i **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

- Os ydyn nhw'n clywed mwy o straeon cadarnhaol am sut mae gofal cymdeithasol wedi helpu eraill yn eu cymuned.

- Os yw'r cyngor gan wasanaethau gofal cymdeithasol wedi ei ysgrifennu er mwyn ei rannu gyda theulu.

Beth ddylai ddigwydd nawr

Mae angen mynediad gwell at ofal cymdeithasol ar bobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

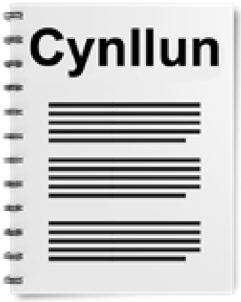

Mae pob awdurdod lleol yng Nghymru angen chwalu'r **rhwystrau**.

Fe ddylai cynlluniau nodi ffyrdd y gall gwasanaethau gofal cymdeithasol lleol gyd-weithio gyda:

- Byrddau Iechyd
- Elusennau
- Grwpiau Cymunedol a gwirfoddol

Dylai cynlluniau awdurdodau lleol fod yn eu lle erbyn Gorffennaf 2022.

Dylai'r cynlluniau ganolbwyntio ar y canlynol:

Codi ymwybyddiaeth o ofal cymdeithasol

Mae **cymunedau lleiafrifoedd ethnig** angen eu cefnogi er mwyn deall:

- Beth mae gofal cymunedol yn ei wneud.

- Eu hawliau i dderbyn y gofal pan fyddan nhw ei angen.

Dylai elusennau a grwpiau **gwirfoddol** dderbyn hyfforddiant ar sut i helpu pobl ddeall:

- Beth yw gofal cymdeithasol.
- Sut i ofyn am ofal cymdeithasol.

Dylai gwybodaeth am ofal cymdeithasol fod:

Yn hawdd i’w deall.

Ar gael mewn fformatiau gwahanol.

Yn hawdd i’w darganfod.

Cefnogi gweithwyr gofal cymdeithasol sydd yn gweithio gyda chymunedau lleiafrifoedd ethnig

Dylai pob awdurdod lleol gynnig hyfforddiant i'r holl staff gofal cymdeithasol:

- I ddeall anghenion **cymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

- I ddeall sut y gall **credoau** pobl effeithio ar y gofal maen nhw'n ei dderbyn.

Dylid adolygu gwasanaethau gofal cymdeithasol ar gyfer **cymunedau lleiafrifoedd ethnig** yn rheolaidd.

Dylai cyfarfodydd gofal cymdeithasol gynnwys cyfleoedd i wneud y canlynol:

- Rhannu syniadau am gymorth da.

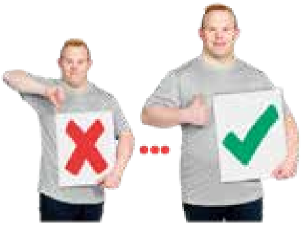

- Siarad am:

  - sut mae pethau'n mynd

  - beth sydd angen ei wella.

Dylai gwasanaethau gofal cymdeithasol wneud y canlynol:

- Cyflogi mwy o weithwyr sydd yn perthyn i **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

- Annog mwy o bobl o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig** i weithio fel gofalwyr cyflogedig.

- Casglu gwybodaeth am:

  - Bobl maen nhw'n eu cefnogi o **gymunedau lleiafrifoedd ethnig**.

  - Gofal cymdeithasol sydd yn cefnogi **credoau** diwylliannol a chrefyddol.

- Cefnogi mwy o sefydliadau i ddarparu gofal sy’n gwerthfawrogi diwylliant a **chredoau** pobl.

Bydd angen i Lywodraeth Cymru gefnogi gwasanaethau gofal cymdeithasol i ddilyn yr argymhellion rydym ni wedi’u gwneud.

Geiriau anodd

Cymunedau lleiafrifoedd ethnig

Mae cymunedau lleiafrifoedd ethnig yn grwpiau o bobl a ddaw yn wreiddiol o wlad neu gefndir gwahanol i'r mwyafrif o bobl sydd yn y gymuned honno.

Credoau

Y pethau mae pobl yn credu i fod yn wir. Er enghraifft, gall y credoau fod am grefydd neu wleidyddiaeth.

Gwirfoddol

Mae gwirfoddol yn golygu gwaith nad yw pobl yn cael eu talu amdano.

Rhwystrau

Mae rhwystrau yn golygu pethau sydd yn ei gwneud yn anodd i gael neu i wneud rhywbeth.